

Оксана Загаєвська

ПОВЕРТАЙМОСЬ
У РІДНЕ СЕЛО

Поезії

Видавництво
“ВОЛИНСЬКІ ОБЕРЕГИ”

2015

УДК 812.161.2
ББК 84 (4 Укр) 6
3-14

Загаєвська О.

3-14 Повертаймось у рідне село. Поезії / О. Загаєвська. –
Рівне : Волинські обереги, 2015. – 42 с.

ISBN 978-966-416-341-2

У збірку ввійшли поетичні твори про рідне село. Авторка піднімає найболючіші проблеми, які існують сьогодні в українських селах – байдужість до рідної землі, неповага до батьків, заробітчанство тощо.

УДК 812.161.2
ББК 84 (4 Укр) 6

© “Волинські обереги”, 2015
ISBN 978-966-416-341-2 © О. Загаєвська, 2015

ПОВЕРТАЮСЬ У РІДНЕ СЕЛО

Повертаюсь у рідне село!
Повертаюсь і тихо радію.
– Як ти, миле, без мене жило?
Я ж без тебе вже жити не вмію.

Як завжди ти таке красиве!
І духмяне, і променисте,
Заквітчане і в праці щасливе.
Ти – для мене святе і пречисте.

За тобою весь час сумувала.
Часто снилось мені увісні.
Хоч на зустріч давно чекала,
Та тримали турботи земні.

Хочу швидше навідати знову
Мою рідну хату й рідню...
Як би там не було, а додому
Я весь час на крилах лечу.

Я пройдуся по рідних стежинах,
Де знайоме усе й небайдуже...
Доля кидала по чужинах,
Та вертала у рідне Плужне.

СЕЛО ВІТОВЦІ

На перший погляд –
Забуте Богом село.
Придивишся ближче
(та так, що аж зморщиш чоло) –
Стоїть пару хат –
Підряд.
Корова пасеться.
Дитятко її
Біля ніженьки треться.
Ще коників пару є.
Оце і усе.
І тиша німа...
Як добре,
Що гулу машин нема...
Чому ж це
Пташаточка не співають?
Напевне втомились,
Лягли й спочивають,
Або налаштовують голоси,
Або заніміли від чудо-краси...

А гарно як!
Мило!
Пречудно!
Казково!
Як хóроше тут.
І як загадково!..
Так хочеться
З радощів
Й плакати, й сміятись,
І слухати тишу,
І знов милуватись.

На перший погляд –
Забуте Богом село...

* * *

Немає кращого неба,
як у Вітовцях –
Лише там промовляє
До мене Чумацький шлях.

Немає кращого поля,
як у цьому селі –
Тут жили мої прадіди-трударі.

Немає милішого краю,
бо в ньому зросла,
В ньому доля з насіннячка проросла.

І немає кращої хати,
як у Вітовцях –
Бо від неї розпочався
Мій життєвий шлях.

РІДНА ХАТА

Хата-хатонько, рідна моя,
Скільки зим ти простояла тут?
Скільки весен зустріла одна?
Скільки сліз, скільки ран, скільки пут?

Тебе мили дощі і сніги,
Тебе сонце і місяць ласкали.
Вітер рвав і лякали громи,
А птахи самоту звеселяли.

Стільки літ, стільки днів і ночей
Ти чекала на мене завжди.
Часто сльози стирала з очей.
Виглядала... Рідненька, прости!

* * *

Хатинко моя білобока,
Я дуже люблю тебе.
Хатинко моя синьоока,
Ціную тебе понад все.

Хатинко, ти все стерпіла –
Морози, гради, вітри...
Невгледіла як постаріла.
Пройшли молодечі роки.

Було і щастя, і горе,
Самотність, пташиний спів.
Штормило життєве море,
Лякав небезпечний грім.

Дітей виглядала здалеку,
Щодня терпеливо чекала;
Просила завжди лелеку,
Щоб вісточку надіслала.

Моя ти рідненька хатинко,
Живи іще довго літ!
Радій і світи, намистинко.
Не знай ні лиха, ні бід.

* * *

Небо одне у мене.
Єдина й Свята земля.
Як батько і мати у тебе,
І батьківщина твоя.

У мене одна Україна –
Єдина на цілий світ.
Небесно-квітуча країна,
Що схожа на зорецвіт.

* * *

Дивлюсь я на небо
Та й думку гадаю,
Чому я не сокіл,
Чому не літаю,
Чому мені, Боже,
Ти крилець не дав?
Я б землю покинув
І в небо злітав.

(М. Петренко)

Якби мені соколом бути,
Я б в небо високе поринув.
Просив би у Бога покути
За неньку мою Україну.

Якби мені соколом бути,
Я зміг би усюди літати.
Зумів би крильми огорнути
Вкраїну... усіх обійняти.

Чому ж я лише людина?
Чому Господь крил не дав?
О, думо моя соколина,
Чому Він тебе не забрав?

БІЛЯ ПОРТРЕТА ШЕВЧЕНКА

Не дивись так на мене суворо.
Чи ти думаєш, мені легко?
Не цінують тепер твоє слово.
Україні живеться нелегко.

Важко нині по правді жити...
Це якби ти живий зараз був,
То зумів би підняти й збудити
Твій народ, що в гріхові поснув.

Твій Кобзар читали й читають.
Толку з того... а роблять своє.
Батьківщину свою розкрадають
Та розмінють на чуже.

Це якби не просто казали
Про ту мудрість, що нам говорив.
Україну тепер розікрали...
Передчасно ти нас залишив.

* * *

Не розділяй,
Не розкрадай
Рідних земель.

Не продавай,
Не пропивай
Рідних осель.

Земля і хата –
Єдине ціле.
Як батько й мати;
Як дух і тіло.

* * *

Усім селам в Україні,
Які відійшли у вічність
За останні двадцять років.

Наше вкраїнське село...
Де ж воно? Де село?
В реальності вже немає.
В генах лиш протікає.

Де ж те правічне село,
Яке у віках жило?
Яке не здолала війна,
Голод, розруха, біда.

Де ж те квітуче село?
Невже назавжди відійшло?
Воно ж так любило Вкраїну,
Її берегло як дитину.

На заробітках село...
Як же так статись могло?
Хто розвалив твердиню,
Перетворив у пустиню?..

Бідне, терпляче село
Все пережити змогло,
Лише байдужість пихату
Все ж не змогло подолати.

* * *

Зацвіла вже ружа край вікна,
Маю я мужа пияка.
Він нічо не робе, тіко п'є,
А прийде додому – жінку б'є.
(народна пісня).

Де ж ти гроші подів, чоловіче?
Невже всі у барі пропівив?
Толку з твоїх гірких заробітків.
Ти ж залишив голодних дітків.

Крик і сльози, біль і тривогу.
У сім'ї знов посіяв незгоду...

Хто ж здоров'я у тебе краде?
Може той, хто пивко продає?
Може праця твоя важка,
Чи весела й любима корчма?

Бідний ти... а чи може дурний...
Дякуй Богу, що ти ще живий.

* * *

Млинці із часником,
Вареники з медком –
Такий собі нехитрий
Святковистий обід.

Іван білу несе...
А хто ж у свято п'є?
Та як же оце хто? –
Усесеньке село.

* * *

З'їсти зіса*.
Невже смачне?
Гонити біса,
Якщо втече.

Пити пиво –
Мозок вмирає.
На спиртодиво
Горила чекає.

* Зіс – неприродній, огидний та протипоказаний організму людини продукт.

* * *

Затуманені очі.
Задурманене серце.
Вже нічого не видно,
Окрім болі і сліз.
Всі залишені мрії.
Все живе в безнадії.
Затуманене сонце
В морі смутку і сліз.

* * *

Я знаю – тобі зараз тяжко –
Роботи нема, знайти її важко.
І хочеться діток та жінку вже мати.
Зневіривсь, втомився знову шукати.
Багато хто з друзів сім'ю давно мають
І гарні гроші весь час заробляють.
Достаток, удача всміхається їм,
І ти для них став вже майже чужим.

А серденько ние й не спить в самоті.
Буває, що й жити не хочеш тоді.
Хоч добре, що батька і ненечку маєш;
У них завжди силу для себе черпаєш.
Бо так невідомо, чи жив би тепер.
З горілки і болі напевне вже вмер...
У Бога просить допомоги не хочеш
І сам свою душу терзаєш й морочиш.

З усього є вихід... А ти вже й не бачиш.
Хіба у горілці дорогу побачиш?

Я знаю, тобі зараз важко і дуже.
Поки ще не пізно, покайся, мій друже!

ДЛЯ ДІТЕЙ ЗАПРОШЕНЬ НЕ ТРЕБА

Треба їхати в рідне село!
Ти чекаєш запрошень? Чудна!
Треба їхати в рідне село,
Поки пам'ять ще в тебе жива.

Треба їхати! Не барись!
Без запрошення, просто так.
Батьку й ненці низенько вклонись.
Ти ж не гість, а дитина однак.

ПОВЕРТАЙТЕСЬ

Повертайтеся додому, діти!
Хіба можна без мами радіти?
Хіба можна щасливо жити,
Якщо хату свою залишити?

Повертайтеся додому, рідні,
Без батьків ви у світі бідні.
Повертайтеся... навіщо гроші,
Якщо душеньки ваші босі.

Повертайтеся, годі шукати.
Хіба мудро коріння втрачати?
Хіба визнають вас у світі,
Якщо ви безвкраїнські діти?

Повертайтеся додому скоріше
І любіть Батьківщину палкіше.
Свого батька і неньку шануйте,
Храм душі в Україні будуйте.

* * *

Всі ми любимо свою маму...
Дехто робить із цього рекламу,
Дехто пише про неї вірші
Чи співає душевні пісні...

Хто ж насправді ненечку любить?
Той, хто лиш у словах голубить?
Може той, хто її покидає
Та саму у біді залишає?...

Мамо, мамо, вічна терплячість!
Як забрати в дітей пихатість?
Де сховати до грошей жадобу?
Як вернути рідненьких додому?

На словах усі маму люблять
І на відстані ніжно голублять.
Та приходиться їй доживати
В самоті у старенькій хаті.

* * *

Сусіду в с. Вітовцях

Старий собака залежався на веранді.
Від нього навіть блохи повтікали.
Нема нікого... лиш брудні фіранки
І дід, якого люди не згадали.

* * *

Сонях нахилив своє крило
Над порогом, де сиділа бабця.
Й наче це недавно ще було...
Та біда постукала зненацька.

І сумує сонях біля хати.
Час іде... а лавка знов пуста.
Бабці хоче сон свій розказати...
Все не вірить... все ще вигляда.

* * *

Дяді Володі Качанівському

Його поховали... Нема його вже.
Помер передчасно... От і усе.
А міг би ще жити, і жити, і жити;
Радіти, співати, кохати, любити...

Нема чоловіка – забрала земля.
Навіки закрила від нього життя...
Навіщо так клято було працювати
І гроші для діток у кошик збирати?

З собою забрати нічого не зміг,
Як слід порадіти нажитим не встиг.
Хвилини спочинку ніколи не мав,
Бо дітям, онукам весь час помагав.

А толку? Чи будуть його пам'ятати?
Чи будуть онуки дідуся шукати?..
В могилі лежить... а ще міг би пожити.
Хоч добре, що може тепер відпочити.

НА СІЛЬСЬКОМУ ЦВИНТАРІ

Тут люди тихо, мирно сплять;
Тіла їх поруч вже лежать.
Їх поріднила всіх земля,
Вона для них – мати одна.

Чому ж ми ділимо усіх,
На рідних і не на своїх?
Чому занедбані й гнилі
Хрести стоять? Бо це чужі?

Які вже пам'ятники в моді –
Маленькі, вузькі чи здорові?
Може дорожчі та крутіші,
Чи краще з бронзи, щоб міцніші?

Кому ми хочем догодити –
Собі чи тим, які лежать?
Хіба любов можна купити?
І що ми хочем доказать?

За квітами тепер не видно
Могил самих. Аж стає бридко.
На різний колір, різний смак,
Щоб краще, ніж в сусіда як.

Чи шанувать людей умієм?
Хіба на гроші й час збіднієм?
Чи людяність у нас ще є,
Чи мода вказує своє?

А поки-що гнилі хрести
Стоять і плачуть... як завжди.

ВІЙНА

I розділ

Запалав вогонь їдкий на сході.
Не злічити, не здолати горе-зброї.
Смерть вдягнулась у червоні шати.
Смерть втомилась хлопців забирати.

Вкрились хмари чорними хустинами.
Слідом ходять за страшними домовинами.
Сонце більш не гріє, не сміється.
Дощ не плаче... дощ кривавий ллється.

Квіти виплакали сльози, потемніли.
Птахи всі із горя зацімліли...
Зустрічаються тепер сини з дідами
Не у хаті, а в могилах... під хрестами.

II розділ

На світанку ще спало село.
Не спало лиш глибоке хвилювання.
Коханого випроваджала у АТО.
Не плакала... поцілувала на прощання.

“Скоро побачимось. Не треба сумувати.
Ти ж знаєш – я везучий і щасливий.

Чекай! Я буду телефонувати”...
А час ішов... А час такий зрадливий.

Вже другий тиждень зона недосяжності.
Вже другий тиждень прірва німоти.
Мільйон думок в безсонні неоссяжності.
– Чи ще живий? Він обіцяв прийти...

Як в сні ішла за ним... А він лежав.
А далі що було... не пам’ятає.
Тепер вже не важливо... Він не спав.
Вона одна. Вона все проклинає.

Світанок був такий як всі, напевно.
Душа вже не кричала, лиш боліла.
Її вмовляла мати, та даремно.
Могила. Дощ. Вона одна сиділа.

От і усе. Не буде обіймати.
Не буде веселитись весілля.
Не будуть гості “гірко” їм співати...
Вона одна. Вона вже нічия.

Хто винен, що кохання надломилось?
Хто винен? Невже проклята війна?
Хіба одне лиш серденько розбилось?
О, люди, звідки ненависть така?

III розділ

Війна – страшніше смерті, гірше аду.
Війна – лишає на століття слід.
Хіба ще мало на Землі є горе-яду?
Хіба ще мало натерпілися як слід?

На світі й так багато дітей-сиріт.
На світі й так багато сліз жінок.
Навіщо знов шукати новий привід?
Невже історія не подала урок?

О, люди, чуєте? Я прошу, зупиніться!
Усе життя – це лише одна мить.
На свої вчинки знову подивіться.
Хіба ж так важко в мирі усім жити?

СВІЧІ ПАМ'ЯТІ

*До дня Перемоги
над фашистською окупацією*

Запалили каштани свічі
За полеглих у війні.
Запалили й заплакали гірко,
Як то плакали матері.

І горять, не згорають свічі,
І летять до небес молитви.
Пам'ять дивиться нам у вічі,
А солдати... чекають весни.

* * *

Поетам-землякам
та героям Плужнянщини

У Панському* парку
Дерева віковічні.
Стоять собі
І живлять вічність.
Живуть і дихають
(мені цікаво чим),
А втім живуть.
Товсті, кремезні.
І хмари дістають,
Бесіднують із Богом.
Та мова не про те.
Не перелічиш вже
Всього, що пережили
І що набачились...
А де ж то брали сили?
Всього і не розкажеш.
Таки везучі –
Міцне коріння мають.
Ніхто їх не зрубав,
Не підрубав...

І я стою та думаю –
Яка б то Україна
Дужою була,
Якби своє коріння
Все зберегти змогла.
Якби без дозволу
У нас не газдували...
О, яке б коріння
Досі мали!
Яку б країну
Збудувать змогли...
Та добре, що у нас були
І є ще велетні – дуби
Й дерева,
Які сягають
Величчю до неба!

* Панський парк – назва одного з найдавніших парків в с. Плужному.

НЕВЕЛИЧКА ПОЕМА ПРО ВЕЛИКУ ВЧИТЕЛЬКУ

У Плужному – селі одному,
Здається, навіть немалому,
Знайома в нім кожній людині,
У чепурній, простій хатині
Живе учителька одна,
Зовуть – Тетяна Дмитрівна.

Та ви не думайте даремно,
Про те, що розхвалю напевно
Її характер, сильну волю,
Або її жіночу долю,
Або як люблять її діти,
Завжди приносять в дім їй квіти.

Хоча і треба це сказати.
Нажаль, не вмію описати,
А ще з'явилася проблема –
Постала, як завжди, дилема –
З чого все почати.
Боюся всього не сказати.
Мабуть і навіть не зумію
Та ще й таки погано вмію.

А ось пораду щиро дам –
Зустрітись з нею треба вам.
Та ви не бійтесь – запевняю,
Цю вчительку я добре знаю.
Вона привітна є і мила,
Весела, добра, незрадлива.
Уміє вислухати, розрадить,
Допомогти, мудро порадить.
На вірний шлях настановити,
Якщо потрібно – насварити.

Взірцем для інших є, і годі.
Уміє все вона доволі...
Для вас не вистачить і дня,
Щоб розказати її життя.

Тетяна Дмитрівна зуміла
Навчити всіх чому уміла;
Й хоча на пенсії уже,
Але знання свої несе.
І неважливо – чи у школі,
Чи в хаті, чи на стадіоні...
Бо всюди вчителька вона,
Бо вчити – це її життя.

МЕЛОДІЯ ПРАЦІ

Вона буває і короткою, і довгою.
Вона буває і повільною, і швидкою.
Вона звучить по-різному, по-іншому
(в залежності від того, як хто грає).

Вона буває невідомою й відомою.
Вона буває тихою і шумною.
А ще звучить піднесено й пригнічено,
Свій слід в душі назавжди залишаючи.

Вона буває недоречною й доречною.
Вона буває і класичною, й сучасною.
Мелодія звучить і сумно, й радісно.
Прислухайся... і ти почуєш музику.

РІДНА ЗЕМЛЯ

І частина

*Бог створив усе з любов'ю,
Він турбується про свою Землю.*

Заколихана небом, світами;
Залита промінцями.

Задухмянена квітом, плодами;
Зацілована пелюстками.

Заласкана вітром, листками;
Зачарована кольорами.

Засипана снігом, дощами;
Захищена льодами.

II частина

*Людина намагається змінити
досконалість та красу
створенної Богом Землі.*

Закидана хламом, сміттями;
Затаврована болотами.

Закислена газом, парами;
Задушена хімдімами.

Заквашена ядом, отрутогрибками;
Заштучнена руками.

Заправлена пластиком, кислотощами;
Забурена машинами.

Зачавлена цементом, бетоноплитка́ми;
Залякана пустирями.

СМІТТЄЗВАЛИЩЕ

Сміттєзвалище. Гора відходів.
Запах – ніби від ста хімзаводів.
Вже без маски пройти неможливо,
А колись тут було так красиво.

Скло, ганчір'я, пластмаса, залізо –
Все, чим газда орудував вміло...
Та невже це людина зробила
І природі як слід відплатила?

Тут і мухи тепер не літають,
Бо від запаху певно здихають.
Ну а люди хоча і хворіють,
Все ж сліпими зостатись воліють.

Вже й землі від сміття не видко.
Стає лячно, і боляче, й гидко...
Хіба може нас хтось зупинити,
А природа чи зможе простити?!

* * *

На сміттєзвалищі фіалки розцвіли.
Весну у ліс, тендітні, принесли.
І стало якось весело і мило,
Хоча далеко ще до слів – “о, як красиво!”.

Як дивно... це ж у смітті й проросли...
Вони ж маленькі і злякатися могли;
А тут насправді є чого боятись...
Хто ж зможе у гріхові цім зізнатись?

Я думала – якби ще й не вони,
То було б сумно від “розумної” руки.
Природа ж нам за зло не дорікає
І все це лихо своїм тілом закриває.

ЛЕНІНОПАД
або ПРИГОДА В с. ПЛУЖНОМУ

Стояв Ленін півстоліття.
Тепер пусто... лише сміття.
Світив Ілліч... і немає.
Де подівся? А хто знає...

Стояв Ленін. Гордо стояв.
Чи втомився... Кажуть, впав.
А чому упав? Хто знає...
Ніхто мертвих не питає.

Плещуть – вождю помогли –
За голову звокли...
Брехня – й та нічо' не знає.
Село за ним не ридає.

Ще недавно був, дивився.
Баби шепчуть, що розбився.
Може ще прийде. Хто знає...
Ніхто його й не шукає.

* * *

селу Плужному

Село, село... село, моя колиско,
Тобі вклоняюсь завжди низько-низько.
Тобі єдиному вклоняюсь й шепочу:
“Любила все життя тебе... й люблю”.

Село, село... мого дитинства крила,
Красу твою забути вже несила.
За тебе буду Господа молити,
Щоби могло і процвітати, й вічно жити.

ЗМІСТ

Повертаюсь у рідне село	3
Село Вітовці	4
“Немає кращого неба...”	6
Рідна хата	7
“Хатинко моя білобока...”	8
“Небо одне у мене...”	9
“Якби мені соколом бути...”	10
Біля портрета Шевченка	11
“Не розділяй...”	12
“Наше українське село...”	13
“Де ж ти гроші подів, чоловіче?..”	14
“Млинці із часником...”	15
“З’їсти зіса...”	16
“Затуманені очі...”	17
“Я знаю – тобі зараз тяжко...”	18
Для дітей запрошень не треба	19
Повертайтеся	20
“Всі ми любимо свою маму...”	21
“Старий собака залежався на веранді...”	22
“Сонях нахилив своє крило...”	23
“Його поховали...”	24
На сільському цвинтарі	25
Війна	26
Свічі пам’яті	29
“У Панському парку...”	30
Невеличка поема про велику вчительку	32
Мелодія праці	34
Рідна земля	35
Сміттєзвалище	37
“На сміттєзвалищі фіалки розцвіли...”	38
Ленінопод або Пригода в с. Плужному	39
“Село, село...”	40

Літературно-художнє видання

Оксана ЗАГАЄВСЬКА

ПОВЕРТАЙМОСЬ У РІДНЕ СЕЛО

Поезії

Підписано до друку 20.01.2015 р. Формат 70x100 1/32.

Папір офсет. Гарнітура "MySl". Друк офсет.

Ум. друк. арк. 1,69. Наклад 300 пр. Зам. 3.

Видавництво "Волинські обереги".

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;

e-mail: oberegi@mail15.com

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано в друкарні видавництва "Волинські обереги".